

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Сучасними стандартами вищої освіти та новою редакцією Закону України «Про вищу освіту» підкреслюється, що розвиток і формування універсальних професійних та навчальних дій, як основи майбутніх компетентностей здійснюється шляхом виконання навчальних завдань і вирішення навчальних ситуацій, що конструюються в процесі навчання конкретних предметів або модулів. Компетентності формуються і розвиваються за допомогою вивчення не тільки однієї дисципліни, а можливо і деякого циклу навчальних дисциплін (математично-природничих, гуманітарних, загально-професійних, професійних). Отже для реалізації компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутніх фахівців морської галузі необхідно враховувати одну з найважливіших її специфічних рис - міжпредметність (міжпредметну інтеграцію) і доцільно об'єднувати дисципліни в навчальні модулі, щоб вплив на формування результатів навчання був максимально ефективний [1].

У зв'язку із запровадженням компетентнісного підходу в процес професійної підготовки майбутніх фахівців морської галузі та врахуванням стратегії морської освіти України, що потребує вдосконалення в умовах реалізації ПДНВ з Манільськими поправками, доцільно зосередити увагу на таких напрямках навчально-методичної роботи:

1. Впровадження прогресивних методів навчання, що вимагає культурної трансформації. Структура закладу вищої освіти повинна сприяти обміну новими ідеями, виявлення успішних моделей навчання як в середині, так і за межами, а також заохочення інновацій у викладанні. Причому головним результатом повинна бути успішність студентів.

2. Навчання курсантів реальним практичним навичкам, що допоможе їм у подальшому працевлаштуванні, а також дозволить підвищити професійну кваліфікацію. Курсанти розраховують на те, що академічна освіта допоможе їм отримати гідну роботу. Потрібно давати більш глибокі теоретичні знання, а також приділяти значну увагу практиці, роботі на тренажерах, зокрема використовуючи сучасні інформаційні технології.

3. Співпраця - ключовий фактор поширення ефективних рішень. Створення професійних спільнот з обміну практичним досвідом, груп керівників з різних дисциплін і відкритих соціальних мереж зможе допомогти в поширенні емпіричних підходів. Роботодавці, навчальні заклади і викладачі зможуть домогтися більшого прогресу, якщо будуть ефективно і швидко обмінюватися досвідом.

4. Забезпечити рівний доступ до освіти для всіх курсантів. Незважаючи на широке поширення технологій та інструментів для онлайн-навчання, вони як і раніше доступні не для всіх. Соціально-економічний статус студента, його расова, етнічна та тендерна приналежність мають значення, коли постає питання про отримання морської освіти. Необхідно забезпечити всі групи курсантів однаковим доступом до мережі Інтернету та інформаційних освітніх ресурсів.

5. Необхідно створити процеси для оцінки навичок на індивідуальному рівні. У намаганні зробити навчання індивідуальним для кожного курсанта все більше звертається увага на адаптивні технології навчання і кількісну оцінку якості освітнього процесу. Необхідно виробити доцільні та варіативні критерії оцінки професійно-технічних навичок, творчого потенціалу та навичок критичного мислення курсантів.

6. Підвищення цифрової грамотності курсантів. Для того, щоб вільно почувати себе в цифровому світі, недостатньо просто вміти користуватися технологіями. Процес навчання не повинен обмежуватися набуттям окремих технічних навичок. Необхідно розвивати у курсантів глибоке розуміння цифрових середовищ, інформаційну культуру, здатність інтуїтивно адаптуватися до мінливих умов і створювати новий цифровий контент своїми силами, або за допомогою ІТ-спеціалістів.

7. Забезпечити 100% он-лайн та мобільне навчання для курсантів. Зручність та доцільність онлайн-навчання, а також мобільного та змішаного навчання не підлягає сумніву. Якщо в навчальному закладі відсутня ефективна стратегія по інтеграції цих (тепер уже повсюдно поширених) технологій, можна говорити про те, що у такого ЗВО немає майбутнього. Проте необхідно вести моніторинг, яким чином

сучасні освітні технології впливають на результати навчання, чи досягається ефективність професійної підготовки і за яких умов.

8. Забезпечити якість освітніх програм. Освітні екосистеми повинні бути досить гнучкими, щоб сприймати абсолютно нові методи навчання і зміни у суспільстві та на ринку праці. Викладачі мають бути в курсі сучасних тенденцій у професійній освіті, сучасних технологіях навчання, запитів ринку праці та суспільства до професійної підготовки морських фахівців. Ці знання допоможуть вчасно адаптувати освітні програми та запроваджувати ефективні інформаційні та педагогічні технології навчання, з метою забезпечення якості освіти.

9. Забезпечення освіти протягом життя. Безперервне навчання - основа вищої освіти та подальшої роботи фахівця. Необхідно розробити систему стимулювання безперервного навчання (як формального, так і неформального) викладачів, співробітників і курсантів.

Шляхом консультацій з учасниками міжнародного морського кластеру «Палата ІТ-ОІТМ» в Херсонській державній морській академії розробляються такі курси підготовки морських фахівців: «Людський фактор та інструменти оцінювання компетентностей» (тест на особисті якості для оцінювання нетехнічних навичок моряків, тест на пізнавальні навички для оцінювання основних пізнавальних функцій моряків), «Програма управління танкерами», «Підготовка для газонапірних суден на паливі СПГ» (стандарти роботи СПГ), «Міжнародні стандарти безпеки для суден, що використовують газ паливо або паливо з низькою температурою займання» (кодекс ІОТ), «Кібербезпека» (Стандарти кібербезпеки, інструкція і рекомендовані норми, підготовка фахівця з кібербезпеки, розробка оцінювання кібербезпеки, розробка плану з кібербезпеки), «Перспективи розвитку: модуль програмного забезпечення з обробки випадків на борту судна у віртуальній реальності» (віртуально-реальна підготовка для поліпшення підготовки до аварійних ситуацій на практиці, запропонувати інноваційне рішення для підготовки екіпажів і членів груп по усуненню наслідків за допомогою інтерактивного ЗП симулювання), «ЗП- моделювання судна, яке дозволить тому, хто навчається, при використанні віртуально-реального обладнання (окулярів і датчиків віртуальної реальності) ходити по судну і вивчати відділення судна», «Доповнена реальність». Крім того здійснюється інтеграція цифрової інформації, яка включає моделювання середовища користувача в реальному часі. На відміну від віртуальної реальності, яка створює повністю штучне середовище, розширена реальність використовує існуюче середовище і накладає нову інформацію. Реалізується впровадження системи дистанційного навчання з тренажерної підготовки морських фахівців. Проведення такого роду дистанційного навчання відповідає світовій практиці та регламентується міжнародними нормами Конвенції ПДНВ (Правило 1/6 (пункти І -2), розділ А-І/6 (пункти 1-6) Кодексу ПДНВ [2], розділ В-І/6 (пункти 1-11) Керівництва стосовно положень Додатка до Конвенції ПДНВ). Важливим напрямом діяльності академії є імплементація у морський освітній простір України вимог модельних курсів ІМО 6.09 «Training course for instructors», ІМО Course 6.10 «TRAIN THE SIMULATOR TRAINER AND ASSESSOR», ІМО Course 3.12 «ASSESSMENT, EXAMINATION AND CERTIFICATION OF SEAFARERS» та розробка типових вимог до викладання курсу експлуатації високовольтного обладнання.

Література

1. Волошинов С.А. Компетентнісний підхід у навчанні майбутніх фахівців морської справи: йдемо далі! *Безпека життєдіяльності на транспорті і виробництві - освіта, наука, практика* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Херсон, 17-18 вер. 2015 р.). Херсон, 2015. С.8-16.
2. Міжнародна конвенція про підготовку і дишювання моряків та несення вахти 1978 року. - Режим доступу: URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_053.

Анотація, Волошинов С.А. Стратегічні напрями організації професійної підготовки майбутніх фахівців морської галузі. У статті акцентовано увагу на запровадженні компетентнісного підходу у процес професійної підготовки майбутніх фахівців морської галузі. Зосереджено увагу на стратегічних напрямках організації цієї підготовки: прогресивні методи навчання, практичне навчання, співпраця, рівний доступ до освіти, індивідуалізація оцінювання, цифрова грамотність, 100% он-лайн та мобільне навчання, якість освітніх програм, освіта протягом життя.

Ключові слова: професійна підготовка, морська галузь, морські фахівці, стратегія.

Summary. Voloshinov S.A. Strategic directions of organization of professional training of future specialists in the maritime industry. The article focuses on the introduction of a competency approach in the training of future specialists in the maritime industry. Focused attention is paid to the strategic directions of the organization of this training: advanced teaching methods, practical training, cooperation, equal access to education, individualization of evaluation, digital literacy, 100% on-line and mobile learning, quality of educational programs, life-long education.

Key words: professional training, maritime industry, marine specialists, strategy.

Аннотация. Волошинов С.А. Стратегические направления организации профессиональной подготовки будущих специалистов морской отрасли. В статье акцентировано внимание на внедрении компетентностного подхода в процессе профессиональной подготовки будущих специалистов морской отрасли. Сосредоточено внимание на стратегических направлениях организации этой подготовки: прогрессивные методы обучения, практическое обучение, сотрудничество, равный доступ к образованию, индивидуализация оценки, цифровая грамотность, 100% он-лайн и мобильное обучение, качество образовательных программ, образование в течение жизни.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, морская отрасль, морские специалисты, стратегия.